

**Міністерство освіти і науки України
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
НН Юридичний інститут**

Кохан Н.В.

**Методичні вказівки
для підготовки до семінарських занять
з навчальної дисципліни «Трудове право України та країн ЄС»
для студентів 2 курсу заочної форми навчання
НН Юридичного інституту
ОПП «Міжнародне та Європейське право»**

Івано-Франківськ, 2022

Затверджено на засіданні кафедри трудового, екологічного та аграрного права навчально-наукового Юридичного інституту (Протокол № 6 від 31 січня 2022 року)

Затверджено на засіданні науково-методичної ради навчально-наукового Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Протокол № 3 від 4 лютого 2022 року)

Затверджено на засіданні Вченої ради навчально-наукового Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Протокол № \\\ \ \ \ \ від 10 лютого 2022 року

Кохан Н. В. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять із навчальної дисципліни «Трудове право України та країн ЄС» для студентів 2-го курсу заочної форми навчання НН Юридичного інституту ОПП «Міжнародне та Європейське право». Івано-Франківськ : НН Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2022. 20с.

Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять розроблені на основі навчального плану НН Юридичного інституту «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», робочої програми з навчальної дисципліни «Трудове право України та країн ЄС».

Методичні вказівки містять питання, які виносяться для обговорення на семінарському занятті та комплекс практичних завдань для кращого засвоєння отриманих теоретичних знань студентами.

Зміст

1. ПЕРЕДМОВА	4
2. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять	6
Семінарське заняття 1	
Тема № 4 Зайнятість та працевлаштування в Україні та країнах ЄС.....	14
Семінарське заняття 2	
Тема № 6 Трудовий договір в Україні та країнах ЄС.....	17
Семінарське заняття 3	
Тема № 11 Правове регулювання охорони праці за законодавством України та країн ЄС ...	34
Семінарське заняття 4	
Тема № 12 Правове регулювання трудових спорів за законодавством України та країн ЄС	37

ПЕРЕДМОВА

Вивчення Трудового права України та країн ЄС передбачає вивчення норм трудового права України та норм трудового права країн ЄС. Оскільки, зміна політико-економічних зв'язків між країнами, мобільність людей, посилення інтересу до розвитку інших країн, сприяє інтенсивному розвитку міжнародних трудових правовідносин. З розвитком цих правовідносин, забезпечується зміна трудового законодавства України. У міжнародних відносинах пріоритетнішими стають договірні зв'язки як на загальнодержавному, так і на локальному рівні, що потребує постійного удосконалення норм вітчизняного трудового права, яке згідно із ст. 9 Конституції України та ст. 8¹ КЗпП України повинні відповідати нормам міжнародного трудового права.

Таким чином, вивчати дану дисципліну, необхідно через порівняння норм трудового права України та норм трудового права країн ЄС.

Вивчення дисципліни відбувається через поєднання теорії та практики, яке здійснюється через аналіз трудового законодавства України та окремих країн ЄС, вирішенням завдань-казусів. Дана навчальна дисципліна розвиває відповідні практичні навички, що дозволяє постійно вивчати не тільки психологію працівника, а й роботодавця, та в цілому також ще й організаційно-управлінські відносини.

З цією метою, згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: основні загальнотеоретичні поняття трудового права України та країн ЄС; коло суспільних відносин, що входять до сфери регулювання трудового права України та країн ЄС; методи регулювання цих відносин; коло суб'єктів трудових відносин; джерела трудового законодавства України та трудове законодавство країн ЄС, розуміти їхній зміст, порівнювати та уміти застосовувати у конкретній життєвій ситуації; головну мету норм трудового законодавства; основні інститути трудового права України та країн ЄС; механізм виникнення, зміни та припинення трудових відносин України та країн ЄС; права та обов'язки суб'єктів трудового права й трудового правовідношення України та країн ЄС; умови та порядок колективного, індивідуального регулювання відносин у законодавстві України та країн ЄС; способи регулювання та захисту свого права на працю, порядок та правову технологію розгляду трудових спорів у трудовому законодавстві України та законодавстві країн ЄС.

вміти: орієнтуватися у системі норм трудового права України та країн ЄС; пояснити та застосувати у конкретній ситуації внутрішнє та міжнародне законодавство про працю; розрізнити відносини, що регулюються трудовим правом, від відносин, які регулюються іншими галузями права і давати правову оцінку такому розмежуванню; давати правильну юридичну кваліфікацію конкретним трудовим відносинам; аналізувати і узагальнювати законодавчі акти України та країн ЄС, вивчений матеріал; застосовувати юридично грамотні та обґрунтовані рішення по реалізації норм трудового права України та країн ЄС в практичній діяльності; володіти змістом трудових правовідносин, які виражають юридичні права і обов'язки суб'єктів трудових правовідносин України та країн ЄС; розробляти та виконувати проекти колективних договорів, трудових договорів, контрактів та інших локальних соціально-правових документів; знати, порівняти та проаналізувати трудове законодавство України з законодавством країн ЄС.

Основою для підготовки до семінарських (практичних) занять є такі навчальні підручники та посібники, які є загальними для всіх тем, а саме:

Анакіна Т.М., Комарова Т.В., Трагнюк О.Я., Яковюк І.В. Право Європейського Союзу: основи теорії. Підручник. Харків: Право, 2019. 360с.

Андріїв В.М. Міжнародне трудове право. Навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2017. 574с.

Бойко М. Д. Порівняльне трудове право. Навчальний посібник. Київ: Олан, 2006. 381с.

Бойко М.Д., Хазін М.А. Трудове право України. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 400с.

Борута І. Трудове право ЄС. Навчальний посібник Одеса: Юридична література, 2004. 91с.

Болотіна Н.Б. Трудове право України. Підручник. Київ: Знання, 2008. 860с.

Венедіктов В.С. Сучасні проблеми трудового права України. Навчальний посібник для магістрантів та аспірантів. Харків: Право, 2018. 294с.

Венедіктов В.С. та ін. Охорона праці: європейські і міжнародні стандарти та законодавство України (порівняльний аналіз). За ред. д-ра юрид. наук, проф. В.С.Венедіктова. Державний департамент з питань адаптації законодавства. Українська асоціація фахівців трудового права. Харків: Київ, 2006. 680 с.

Венедіктов С. В. Правове регулювання трудових відносин: вітчизняний та зарубіжний досвід : навч. посіб. Київ: Алерта, 2012. 367 с.

Гармонізація трудового законодавства України із законодавством Європейського Союзу. Монографія / Н. М. Хуторян, Ю. В. Баранюк, С. В. Дріжчана, Л. П. Гаращенко, І. П. Лаврінчук, О. В. Макогон, М.П. Стадник, Г. І. Чанишева; Відп. ред. Н. М. Хуторян. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. 304 с.

Іншин М.І. Трудове право України. Підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 600с.

Іншин М.І., Щербина В.І. Трудове право України та зарубіжних країн: Академічний курс. Харків: Колегіум, 2017. 1122с.

Іванов Ю.Ф., Іванова М.В. Трудове право України. Навчальний посібник. Київ: Правова Єдність редакція юридичних видань, 2020. 442с.

Європейське право. Право Європейського союзу. Книга 2.(УЗ-х книгах) Підручник.. Київ. нац. ун-т ім. Т.Г.Шевченка, Інститут міжнародних відносин За заг.ред. В.І. Муравйова. Київ Ін Юре. 2015. 307с.

https://pidru4niki.com/1584072048487/pravo/pravo_yevropeyskogo_soyuzu

Курс порівняльного трудового права. Підручник у 2 томах. За ред. акад. А.Р. Мацюка. - 2-ге. вид., змін, і доп. - Харків: Діса плюс 2015. Т. 1. - 1056 с. Т 2. 744 с.

Мельник К.Ю. Трудове право України. Підручник. Харків: Діса плюс, 2014. 480с.

Право Європейського Союзу. Підручник. За заг. ред. Р. А. Петрова. Вид. 9-те, змінене і допов. Харків: Право, 2019. 442 с.

Прилипко С.М., Ярошенко О.М., Жигалкін І.П., Прудніков В.А. Трудове право України. Підручник. Харків: Право, 2014. 760с.

Прилипко С.М., Ярошенко О.М. Трудове право. Посібник для підготовки до іспиту. Харків: Право, 2019. 192с.

Порівняльне трудове право. Навчальний посібник. За заг. Ред.. Мацка А.С. Київ: МАУП, 2005, 168с. / <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/nw42.pdf>

Сироїд Т.Л. Основи права Європейського союзу. Підручник. Харків: Право, 2020. 590с.

Трудове право України. Академічний курс. Підручник. За заг. ред. Пилипенка П.Д. 5-те вид., переробл. і доп. Київ: Ін Юре, 2014. 552с.

Трудове право України: Підручник. За заг. ред. М.І. Іншина, В.Л. Костюка. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 593с.

У методичних вказівках для підготовки до семінарських (практичних) занять, до тем, які виносяться на розгляд подається коротка анотація теми, детальний перелік питань, які виносяться на обговорення на занятті, перелік контрольних питань, які передбачають конкретизацію основних положень теми, термінологічні і практичні завдання до теми, а також літературу для глибшого та всебічного опанування студентами певної теми.

Підготовка до семінарських занять не вимагає від студентів переписування в зошит положень із підручників, однак для належних, обґрунтованих відповідей в зошит студентами можуть вказуватись номери статей чи посилання на певний нормативний акт, положення. Разом з тим, студент може скласти план відповіді на кожне питання теми для полегшеної відповіді.

Проте, у письмовому вигляді студенти повинні виконувати термінологічні, методичні та практичні завдання із зазначенням теми, що вивчається. Письмове невиконання практичних завдань, означає незадовільну підготовку студента до заняття, що тягне за собою незадовільну оцінку за семінарському занятті.

При вирішенні студентами задач-казусів вимагається аналізу кола відносин, які склалися та вибрати правові норми, що підходять для вирішення задачі. Вибравши необхідну норму, студент повинен переконатись у її чинності і впевнитись, що саме вона є нормативною підставою правової кваліфікації. В процесі її аналізу, на підставі вивченого теоретичного матеріалу, необхідно протлумачити зміст норми, що використовується для вирішення казусу.

Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять

Загальна частина

Семінарське заняття 1

Тема № 4. Зайнятість та працевлаштування в Україні та країнах ЄС

Із прийняттям Закону України «Про зайнятість населення» та Закону України «Про професійний розвиток працівників» питання працевлаштування, навчання, підвищення кваліфікації та перекваліфікації виходить на новий рівень. Таким чином, використовуючи законодавчі акти, студентам слід дослідити державні гарантії забезпечення права та вибору зайнятості в Україні; провести порівняльний аналіз понять «працевлаштування» та «зайнятості»; встановити правові форми працевлаштування за законодавством України та країн ЄС.

Окрему увагу слід приділити правовідносинам у сфері зайнятості, які виникають у країнах ЄС. Слід розкрити поняття «блакитної карти» ЄС, умов та порядку її надання.

Провести порівняльний аналіз прав та обов'язків безробітного за законодавством України та країн ЄС.

Використовуючи Закони України, КЗпП України, законодавчі норми європейських країн, слід провести порівняльний аналіз правового становища безробітного із Конвенцією МОП № 122 «Про політику в галузі зайнятості» та проаналізувати систему державних гарантій зайнятості населення в Україні та країнах ЄС.

Перелік питань, які виносяться на обговорення:

1. Зайнятість та працевлаштування. Їх форми за законодавством України та країн ЄС. Правове регулювання зайнятості в Україні та країнах ЄС.
2. Блакитна карта ЄС: поняття, умови та порядок отримання.
3. Дозвіл на працевлаштування іноземців на території України: поняття, умови та порядок його надання.
4. Державні гарантії забезпечення права та вибору зайнятості в Україні та в країнах ЄС.
5. Безробітний його права та обов'язки за законодавством України та країн ЄС.
6. Порядок реєстрації громадян як безробітних.

Термінологічне завдання: Засвоїти такі поняття: зайнятість, працевлаштування, безробітний, служба зайнятості, непрацевдатність, блакитна карта ЄС, дозвіл на працю.

Практичні завдання:

1. Порівняйте правовий статус безробітного за законодавством України та країн ЄС.
2. Вкажіть права, які входять в свободу переміщення робочої сили в ЄС.

Література:

Волинець В.В., Занфірова Т.А., Іншин М.І Теоретичні та практичні проблеми реформування національного законодавства у сфері зайнятості населення: Навчальний посібник. Харків : Промарт, 2019. 408с.

Гаврилюк Р. Правова природа медіації як вислід буттєвих властивостей людини. *Право України*. 2018. №3. С. 128-143.

Гетьманцева Н., Козуб І. Закон України «Про зайнятість населення»: проблеми застосування. *Юридична Україна*. 2009. №8. С. 71.

Іншин М.І. Сутність і значення дистанційної зайнятості працівників в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. Серія «Право». №28 (2). С.35-38. [file:///C:/Users/Admin/Downloads/nvuzhpr_2014_28\(2\)_11.pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/nvuzhpr_2014_28(2)_11.pdf)

Про захист у судовому порядку права на працю. *Право України*. 2018. №2. С. 257-258.

Рим О.М. Колективні трудові права як принцип трудового права Європейського Союзу. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2019. №5. С.43-46.

Чанишева Г.І. Соціальний захист у разі неповної зайнятості: стандарти Європейського Союзу та законодавство України. *Право України*. 2016. №8. С.40-46.

Шабанов Р. Право на зайнятість як суб'єктивне право громадян у сфері соціального захисту від безробіття. *Право України*. 2016. №8. С.63-70.

Нормативно-правові акти:

Конституція України від 28.06.1996р.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

Кодекс Законів про Працю України від 10.12.1971р.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

Науково-практичний коментар до законодавства України про працю. В.Г. Ротань, І.В. Зуб. <https://legalexpert.in.ua/komkodeks/kzot.html>

Про зайнятість населення: Закон України від 05.07. 2012 року.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>

Про професійний розвиток працівників: Закон України від 12.01.2012 року.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17>

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>

Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні : Закон України від від 21.03.1991 № 875-ХІІ. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>

Порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням: Затверджений постановою КМУ України від 22.08.1996. -№992. <http://cons.parus.ua/map/doc/09JTB686AB/?a=0QHCR>

Генеральна Угода про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні на 2019-2021 роки : Укладена між КМУ і Федерацією Професійних Спілок України від 14.05.2019. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001120-19>

Порядок організації громадських та інших робіт тимчасового характеру : Затверджене постановою КМУ від 20.03.2013.-№175. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2013-%D0%BF>

Порядок реєстрації, перереєстрації та ведення обліку громадян, які шукають роботу, і безробітних Постанова Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2007 р. N 219 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2007-%D0%BF/ed20080919#Text>

Положення про порядок організації та проведення оплачуваних громадських робіт Постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2008 р. N 839 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/839-2008-%D0%BF/ed20080919#Text>;

Директива Ради № 97/81/ЄС від 15.12.1997 про рамкову угоду про неповну зайнятість, укладеної СКПРЕ [Спілка конфедерацій підприємців і роботодавців Європи], ЄЦРП [Європейський центр роботодавців і підприємств] та ЄКПС [Європейська конфедерація профспілок] – Додаток: Рамкова угода про неповну зайнятість;

Директива Ради № 91/383/ЄЕС від 25.06.1991 про доповнення заходів із заохочення покращення безпеки та здоров'я на роботі працівників з фіксованим терміном працевлаштування або тимчасовим працевлаштуванням;

Директива Ради № 98/59/ЄС від 20.07.1998 про наближення законодавств держав-членів щодо колективного звільнення;

Директива Ради № 2000/43/ЄС від 29.06.2000 про реалізацію принципу рівного ставлення незалежно від расового чи етнічного походження;

Директива Ради № 2000/78/ЄС від 27.11.2000, що встановлює загальну систему рівного ставлення у сфері зайнятості та професійної діяльності;

Директива Ради № 2004/113/ЄС від 13.12.2004 про реалізацію принципів рівного ставлення до чоловіків та жінок у питаннях доступу та постачання товарів та послуг;

Директива № 2006/54/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 5.07.2006 про реалізацію принципів рівних можливостей і рівного ставлення до чоловіків та жінок у питаннях працевлаштування і зайнятості (зі змінами).

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Семінарське заняття 2

Тема № 6. Трудовий договір в Україні та країнах ЄС

Кожен громадянин має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Право на працю конкретно реалізується шляхом укладення трудового договору на підприємстві, установі, організації або з фізичною особою. Отже, трудовий договір є основною, базовою формою виникнення трудових правовідносин. Кожний громадянин має право на працю як на території України так і за її межами.

Таким чином, досліджуючи дану тему, слід приділити увагу поняттю, ознакам трудового договору, питанням правосуб'єктності сторін, умовам, формам та порядку його укладення за КЗпП України та законодавством країн ЄС.

Слід розмежувати поняття переведення та переміщення працівника; сумісництво та суміщення професій, посад, заступництво тимчасово відсутнього працівника.

Окрему увагу слід приділити підставам та порядку зміни і припинення трудового договору. Визначити різницю між припиненням та розірванням трудового договору.

Перелік питань, які виносяться на обговорення:

1. Поняття трудового договору за законодавством України та країн ЄС. Види трудових договорів. Особливості контракту, як особливої форми трудового договору.
2. Відмінність трудового договору від цивільно-правових договорів.
3. Сторони трудового договору, їх правосуб'єктність за законодавством України та країн ЄС.
4. Умови та форми трудового договору за законодавством України та країн ЄС.
5. Порядок укладення трудового договору за законодавством України та країн ЄС. Захист персональних даних працівника.
6. Випробування при прийнятті на роботу. Атестація працівників.
7. Переведення та переміщення працівника. Зміна істотних умов праці.
8. Суміщення професій, посад та сумісництво. Заступництво тимчасово відсутнього працівника.
9. Припинення дії трудового договору за законодавством України та країн ЄС: підстави та порядок здійснення.
10. Розірвання трудового договору за законодавством України та країн ЄС: підстави та порядок здійснення.
11. Правове регулювання відсторонення працівника від роботи.

Термінологічне завдання: Засвоїти такі поняття: трудовий договір, контракт, заступництво, сумісництво, суміщення, звільнення, переведення, переміщення, припинення трудового договору (контракту), відсторонення працівника, трудова книжка.

Практичні завдання:

1. Вкажіть види трудових договорів за законодавством України та країн ЄС.

2. Складіть перелік істотних умов праці за трудовим законодавством України та в країнах ЄС.

3. Розгляньте такі задачі:

Задача №1. Столяри Семенко і Карпенко були запрошені директором школи для виконання робіт по ремонту даху будівлі школи. З ними була укладена трудова угода за якою вони зобов'язувались змінити протягом двох місяців весь дах, працюючи у вечірню пору з 16 до 22 години, а дирекція повинна виплачувати їм щомісячно заробітну плату в розмірі місячної тарифної ставки столяра. Після закінчення роботи Семенко і Карпенко вимагали виплатити відшкодування за невикористану відпустку, а Карпенко, крім того, оплатити йому лікарняний листок.

Чи є законні вимоги громадян? Який договір між ними було укладено?

Задача №2 Оператора Крикуна П.М. було переведено на іншу роботу у зв'язку з простоем на два місяці на тому ж підприємстві. Крикун П.М. відмовився від нової роботи і зауважив, що він оператор, а йому запропонували роботу техника, і що на такий строк адміністрація немає права переводити. За відмову від виконання нової роботи Крикуну П.М. була оголошена догана.

Чи правомочні дії адміністрації? Свою відповідь підтвердить посиланнями на необхідні статті КЗпП України.

Задача №3 У юридичний відділ концерну «Електрон» звернулись за роз'ясненням, які потрібні їм документи для поступлення на роботу: підліток 16 років, який закінчив 9 класів загальноосвітньої школи, офіцер, звільнений у запас із Збройних Сил, молодий спеціаліст, скерований на роботу на посаду інженера після закінчення Львівського політехнічного інституту. Всі вони раніше не працювали.

Дайте роз'яснення. Який порядок прийому на роботу і оформлення трудової книжки.

Задача №4 ТОВ «Карпати», що є резидентом України і здійснює підприємницьку діяльність в Ужгородському р-ні оголосило конкурс про заміщення вакантної посади інженера. На конкурс подали документи громадянин України Петренко А., громадянин Угорщини П. Орбан, громадянин Словаччини А. Сливак. За результати тестового відбору трудовий договір було укладено з громадянином Угорщини П. Орбаном.

Громадянин України А. Петренко вважає, що були допущені порушення при відборі кандидатів і на роботу мали взяти його. А. Петренко звернувся до суду. *Яке рішення повинен прийняти суд?*

Література:

Андрушко А., Андрушко А.В. Огляд судової практики вирішення трудових спорів при звільненні працівників за п.1 ст.40 КЗпП України. *Право України*. 2007 № 11. С.95-98.

Балюк М., Гончарова Г. Зміни в організації виробництва і праці та соціальне партнерство. *Право України*. 1996. №11. С.33-37.

Беркута Н. Види трудових договорів та їх регулювання у законодавстві про працю. *Право України*. 2006 № 12. С.59-61.

Болотіна Н. Б. Трудовий договір за законодавством України: Навчальний посібник. К.: Вид. Паливода А.В., 2002. – 124 с.

Венедіктов С. В. Теоретико-правові засади сучасної концепції трудового правовідношення в Україні : монографія / С. В. Венедіктов. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. - 224 с.

Венедіктов С.В. Правове регулювання праці у Великобританії: прогресивний досвід і перспективи для України: монографія. Київ : Ніка-Центр, 2017. 174 с.

Венедіктов С.В., Спіцина Г.О. Трудове право в державах Європи: підручник. Київ : Ніка-Центр, 2017. 184 с. (у співавторстві).

Гевел О. Про умови роботи за сумісництвом. *Право України*. 2002 № 2. С.68-73.

Гетьманцева Н.Д, Ірина І. Про деякі аспекти змісту трудового договору. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. №2. С.101-105.

Данилюк О. Зміна умов трудового договору: порівняльний аналіз законодавства України та Російської Федерації. *Право України*. 2004 № 9. С.120-123.

Іншин М. Трудовий договір крізь призму сьогодення: сутність, значення, особливості. *Право України*. 2012 № 9 С. 192-196.

Кохан Н. В. Актуальні проблеми впровадження гарантій, що забезпечують виникнення трудових правовідносин. *Юридична Україна* 2011. №10. С. 55-60.

Кохан Н. В. Правові проблеми реалізації гарантій, що забезпечують зміну трудових правовідносин. *Юридична Україна* 2012. №6. С. 62-66.

Лазор В.В. Юридичні і соціальні аспекти сутності трудового договору в сучасних умовах: автореф. на здоб. наук. ступ. к.ю.н.: спец. 12.00.05. Харків, 2001. 20 с.

Лазор Н. Відмежування трудового договору від цивільних договорів. *Право України*. 1997. №12. С.85-86.

Лазор В В. Щодо відмітних ознак трудового договору. *Право України*. 1999. №11. С.80-82.

Левандовські К. М. Класифікація підстав розірвання трудового договору в праві Німеччини. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2014. Вип. 24. С. 241–247.

Морозов С. Поняття участі працівників в управлінні підприємством, установою, організацією. *Юридична Україна* 2012. №5. С. 69-73.

Парпан Т.В. Істотні умови трудового договору: автореф. на здоб. наук. ступ. к.ю.н.: спец. 12.00.05. К, 2005. 21 с.

Правове регулювання трудових відносин в Німеччині. Факти про Німеччину. Актуалізоване видання. 2018, Франкфурт-на-Майні, 180 с.
[file:///C:/Users/Admin/Downloads/8426-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-16924-1-10-20200515%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/8426-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-16924-1-10-20200515%20(2).pdf)

Прокопенко В. Розмежування підстав припинення трудового договору за угодою сторін від звільнення з ініціативи працівника. *Право України*. 1997. №3. С.30-33.

Реалізація норм трудового права: проблеми теорії та практики: монографія / Я. В. Сімутіна, Г. А. Трунова, Н. М. Хуторян, М. М. Шумило та ін.; за ред. Я. В. Сімутіної. Київ: «Видавництво Людмила», 2020. 276 с.

Римар Б.А. Види трудового договору за законодавством України: автореф. на здоб. наук. ступ. к.ю.н.: спец. 12.00.05. Одеса, 2009. 20 с.

Сільченко С. О. Строковий трудовий договір : сучасний стан і перспективи розвитку правового регулювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2004. № 12. С. 51-54.

Соловійова Л. Роботодавець: термінологічні та правові аспекти. *Право України*. 2002 № 3. С.76-81.

Чанишева Г. Значення правильного оформлення трудового договору. *Право України*. 1992. №7. С.36-43.

Чиобэникэ И. Особенности трудовых договоров в зарубежных странах. Закон и жизнь: *Международный научно-практический журнал*. № 2. 2017. С. 39–44.

Цесарський Ф.А. Особливості правового регулювання змісту, умов та форми трудового договору в країнах Європейського Союзу. *Вісник Академії правових наук в Україні*. 2011. №1(64). Ст. 144-151.
http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7476/1/Cesarskii_144.pdf

Щербина В. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця: порівняльно-правовий аспект. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 11. С. 145-149.

Юшко А. Переведення чи зміна істотних умов праці? *Право України*. 1998. №5. С.68-73.

Яковлев О.А. Розірвання трудового договору з ініціативи третіх осіб, які не є стороною трудового договору: автореф. на здоб. наук. ступ. к.ю.н.: спец. 12.00.05. Харків, 2003. 20 с.

Яковлев О. Припинення трудового договору на підставі ст..37 КЗпП України. *Право України*. 2002 № 6. С.82-84.

Яцкевич І. І. Юридичні гарантії права на працю за законодавством Німеччини. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. С. 42–45.

Нормативно-правові акти:

Конституція України від 28.06.1996р.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

Кодекс Законів про Працю України від 10.12.1971р.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

Науково-практичний коментар до законодавства України про працю. / В.Г. Ротань, І.В. Зуб. <https://legalexpert.in.ua/komkodeks/kzot.html>

Про мінімальний вік для прийняття на роботу: Конвенція МОП, 1973 р. (ратифікована 7 березня 1979 р.).

Про припинення трудових відносин з ініціативи підприємства: Конвенція МОП № 158, 1982 (ратифікована 4 лютого 1994 р.).

Про професійний розвиток працівників: Закон України від 12.01.2012 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17>

Класифікатор професій ДК 003:2010: Держспоживстандарт України Наказ від 28.07.2010р. № 327. . https://hrliga.com/docs/327_KP.htm

Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ, організацій: Постанова КМУ від 03.04.1993.- №245. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/245-93-%D0%BF>

Про трудові книжки працівників: Постанова КМУ від 27.04.1993.- №301. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/301-93-%D0%BF>

Про упорядкування застосування контрактної форми трудового договору: постанова КМУ від 19.03.94.- № 170. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/170-94-%D0%BF>

Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві: Постанова КМУ від 17 квітня 2019 р. N 337. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF>

Інструкція про порядок ведення трудових книжок працівників : Наказ Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства соціального захисту населення України від 29.07.93 N 58. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0110-93>

Про умови праці тимчасових робітників і службовців : Указ Президії Верховної Ради СРСР від 24.09.1974 № 311-09. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311400-74>

Про умови праці робітників і службовців, зайнятих на сезонних роботах : Указ Президії Верховної Ради СРСР від 24.09.1974 № 310-09. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0310400-74>

Список сезонних робіт і сезонних галузей : Постанова КМУ від 28.03.1997 № 278. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/278-97-%D0%BF>

Про порядок оплати тимчасового заступництва: Роз'яснення Держкомпраці СРСР і Секретаріату ВЦРПС від 29.12.1965 № 30/39. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0030400-65>

Положення про умови праці надомників : Постанова Держкомпраці СРСР і Секретаріату ВЦРПС від 29.09.1981р. № 275/17-99. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0275400-81>

Форма трудового договору між працівником і фізичною особою та Порядок реєстрації трудового договору між працівником і фізичною особою : Наказ Мін. Праці та соціальної політики від 08.06.2001р. №260. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0554-01>

• Гарантії працівників у разі ліквідації або реорганізації підприємства, установи, організації : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 25.01.2011 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0017323-11>

• Порядок розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу : Роз'яснення Міністерство юстиції України від 01.02.2011 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-11>

• Статус фізичної особи - підприємця: проблеми застосування законодавства : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 14.01.2011 р.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0012323-11>

• Щодо виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника : Лист Міністерства праці та соціальної політики України від 19.04.2011 р. N 126/06/186-11.
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0126772-11#o10>

Про практику розгляду судами трудових спорів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.1992р. №9. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-92>

Директива Ради № 91/533/ЄЕС від 14.10.1991 про обов'язок роботодавця інформувати працівників про умови, що застосовуються до контракту чи трудової угоди;

Директива Ради 1999/70/ЄС від 28.06.1999 про рамкову угоду про роботу на визначений термін, укладеної ЄКПС [Європейська конфедерація профспілок], СКПРС [Спілка конфедерацій підприємців і роботодавців Європи] та ЄЦРП [Європейський центр роботодавців і підприємств];

Директива Ради № 97/81/ЄС від 15.12.1997 про рамкову угоду про неповну зайнятість, укладеної СКПРС [Спілка конфедерацій підприємців і роботодавців Європи], ЄЦРП [Європейський центр роботодавців і підприємств] та ЄКПС [Європейська конфедерація профспілок] – Додаток: Рамкова угода про неповну зайнятість;

Директива Ради № 91/383/ЄЕС від 25.06.1991 про доповнення заходів із заохочення покращення безпеки та здоров'я на роботі працівників з фіксованим терміном працевлаштування або тимчасовим працевлаштуванням;

Директива Ради № 98/59/ЄС від 20.07.1998 про наближення законодавств держав-членів щодо колективного звільнення;

Директива № 2002/14/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 11.03.2002 про встановлення загальної структури інформування та консультації працівників Європейського Співтовариства – Спільна декларація Європейського парламенту, Ради та Комісії про представництво працівників;

Семінарське заняття 3

Тема № 11. Правове регулювання охорони праці за законодавством України та країн ЄС

Охорона праці, як правова категорію розглядається у широкому та вузькому значенні. У широкому значенні це сукупність правових норм, що регулюють увесь комплекс суспільних відносин у сфері застосування праці. У вузькому – це сукупність норм, що регулюють встановлення безпечних та нешкідливих умов праці з метою запобігання негативному впливу виробничого середовища на життя та здоров'я працівників.

Таким чином, вивчаючи даний інститут трудового права, слід визначити загальні та спеціальні гарантії права працівника на охорону праці. Визначити права та гарантії, що гарантуються працівникам, які працюють у важких та шкідливих умовах, а також жінкам, неповнолітнім та особам із зниженою працездатністю у законодавстві України та країн ЄС.

Окремої уваги потребує питання порядку організації охорони праці на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності та у роботодавця – фізичної особи в Україні та країнах ЄС.

Перелік питань, які виносяться на обговорення:

1. Поняття охорони праці за законодавством України та країн ЄС. Принципи та завдання охорони праці в ЄС.
2. Європейські стандарти безпеки, охорони праці забезпечення здоров'я працівників та гарантії прав громадян на охорону праці за законодавством України та країн ЄС.
3. Загальні та спеціальні гарантії прав працівників на охорону праці.
4. Зміст основних прав та обов'язків працівників у сфері охорони праці.

5. Організація охорони праці на підприємствах, в установах, організаціях за законодавством України та країн ЄС.

6. Соціальне страхування з втрати працездатності за законодавством України та країн ЄС.

Термінологічне завдання: Засвоїти такі поняття: охорона праці, нещасний випадок на виробництві, техніка безпеки, правила охорони праці, спеціальні правила з охорони праці, професійне захворювання, державний нагляд, громадський контроль, загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Практичні завдання:

1. Розгляньте такі задачі:

Задача №1. Державний інспектор праці, перевіряючи правильність застосування праці жінок, що мають дітей і працюють неповний робочий день, встановив наступне: записи в трудових книжках зроблені з вказівкою на скорочений режим робочого часу; перерви для харчування і відпочинку не надаються, оскільки тривалість робочого дня не перевищує 4-х год.; щорічна відпустка надається в половинному розмірі від встановленої для даної професії; час роботи з неповним робочим днем не включається в стаж безперервної роботи і в спеціальний стаж, у зв'язку з чим не надаються деякі Пільги.

Встановіть, чи були порушення трудового законодавства при застосуванні праці вказаних жінок?

Задача №2. Державний інспектор праці, перевіряючи в шахтоуправлінні дотримання законодавства про робочий час і ведення трудових книжок, встановив: понадурочні роботи застосовуються для виконання виробничого плану і без дозволу профкому; два інженери, які вважаються працюючими на підземних ділянках шахти, фактично виконують трудові обов'язки в управлінському апараті шахти.

Якими правилами наділений державний інспектор? Як він повинен реагувати на виявлені порушення?

Задача №3. Робітниця Стахів звернулася до адміністрації з проханням перевести її на легшу роботу в інший цех, оскільки їй у зв'язку з вагітністю важко довго бути на ногах, крім того, вона зайнята на виробництві з шкідливими умовами праці. Адміністрація перевела Стахів на легшу роботу, яка оплачується на 5 гривень менше від попередньої і не дає права на додаткову відпустку, яку вона отримувала раніше.

Чи правильні дії адміністрації?

Література:

Батюк О. Огляд місця події при розслідуванні злочинних порушень правил охорони праці. *Право України*. 1991. №4. С.15-17.

Венедіктов В.С. та ін. Охорона праці: європейські і міжнародні стандарти та законодавство України (порівняльний аналіз) /В.С.Венедіктов, В.П.Грохольський, М.І.Іншин, М.М.Клемпарський, К.Ю.Мельник, О.М. Музичук, І.М. Шопіна /За ред. д-ра юрид. наук, проф. В.С.Венедіктова/ Державний департамент з питань адаптації законодавства. Українська асоціація фахівців трудового права. – Харків-Київ, 2006.- 680 с.: іл.; табл.

Гулько Б. Про практику застосування Верховним Судом інституту малозначних справ на стадії касаційного перегляду. *Право України*. 2018. №10. С.102-113.

Гаврилюк Р. Правова природа медіації як вислід буттєвих властивостей людини. *Право України*. 2018. №3. С. 128-143.

Ізуїта П.О. Правове регулювання охорони праці в умовах ринкової економіки: автореф. на здоб. наук. ступ. к.ю.н.: спец. 12.00.05. Харків, 2008. 20 с.

Караченцев С. Про порядок встановлення причинного зв'язку професійних захворювань із виробничими факторами: правові аспекти. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 11. С. 150-152.

Мірошниченко О. Проблеми правового регулювання охорони праці на сучасному етапі. *Юридична Україна*. 2009. №1. С. 78-81.

Про захист у судовому порядку права на працю. *Право України*. 2018. №2. С. 257-258.
Трунова Г. Поняття та ознаки загальнообов'язкового державного соціального страхування. *Юридична Україна*. 2012. №1. С. 70-74.

Нормативно-правові акти:

Конституція України від 28.06.1996р.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

Кодекс Законів про Працю України від 10.12.1971р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

Науково-практичний коментар до законодавства України про працю. В.Г. Ротань, І.В. Зуб. <https://legalexpert.in.ua/komkodeks/kzot.html>

Конвенція про безпеку та гігієну праці та виробниче середовище № 155. Прийнята на 67-й сесії Генеральної конференції Міжнародної організації праці 22 червня 1981 р. // Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці 1965-1999, Том II. – Міжнародне бюро праці, Женева. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_050#Text

Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 року.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>

Модельний закон про державне соціальне страхування : від 06.12.1997.
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_a01

Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-ХІІ. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 № 16/98-ВР.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80>

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від від 08.07.2010 № 2464-VІ.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці: Закон України від 28.12.2014 № 77-8. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-19>

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 № 1105-ХІV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>

Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні : Закон України від 21.03.1991 № 875-ХІІ. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>

Деякі питання реалізації норм Законів України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" та «Про зайнятість населення» : Постанова КМУ від 31 січня 2007 р. N 70. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/70-2007-%D0%BF>

Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Лист Вищого господарського суду України від 05.05.2005 № 01-8/775.

Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 21.05.2007 N 246.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0846-07>

Перелік робіт з підвищеною небезпекою : Державний комітет України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0232-05>

Перелік важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 29.12.1993 № 256.

Про затвердження Переліку виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня : Постанова КМУ від від 21.02.2001 № 163. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/163-2001-%D0%BF>

Директива Ради № 2001/23/ЄС від 12.03.2001 про наближення законодавств держав-членів, що стосуються охорони прав працівників у випадку передачі підприємств, бізнесових структур або частин підприємств або бізнесових структур;

Директива № 89/391/ЄЕС від 12.06.1989 про встановлення заходів із заохочення поліпшення охорони здоров'я та безпеки праці працівників;

Директива Ради № 89/654/ЄЕС від 30.11.1989 року про мінімальні вимоги стосовно безпеки і охорони здоров'я на робочому місці (перша окрема Директива у значенні статті 16(1) Директиви № 89/391/ЄЕС);

Директива Ради № 89/655/ЄЕС від 30.11.1989 року про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я при застосуванні працівниками знарядь праці під час роботи (друга окрема директива у значенні статті 16(1) Директиви № 89/391/ЄЕС);

Директива № 2001/45/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27.06.2001, що вносить зміни та доповнення до Директиви Ради № 89/655/ЄЕС про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я при застосуванні працівниками знарядь праці під час роботи (друга окрема директива у значенні статті 16(1) Директиви № 89/391/ЄЕС);

Директива Ради № 92/91/ЄЕС від 3 листопада 1992 року про мінімальні вимоги для поліпшення безпеки та охорони здоров'я працівників у видобувних галузях, що використовують буріння (одинадцята окрема Директива у значенні статті 16(1) Директиви № 89/391/ЄЕС);

Директива Ради № 89/656/ЄЕС від 30.11.1989 про мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці (третя окрема Директива у значенні статті 16(1) Директиви № 89/391/ЄЕС);

Директива Ради № 92/57/ЄЕС від 24.06.1992 про виконання мінімальних вимог щодо безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або таких, що змінюють своє місце, будівельних майданчиках (восьма окрема Директива у значенні статті 16(1) Директиви № 89/391/ЄЕС);

Директива Ради № 90/270/ЄЕС від 29.05.1990 про мінімальні вимоги безпеки та здоров'я при роботі з екранними пристроями (п'ята окрема Директива у значенні статті 16(1) Директиви № 89/391/ЄЕС);

Директива Ради № 92/58/ЄЕС від 24.06.1992 про мінімальні вимоги до забезпечення позначень безпеки та/або гігієни на роботі (дев'ята окрема Директива у значенні статті 16(1) Директиви № 89/391/ЄЕС);

Директива Ради № 98/24/ЄС від 7.04.1998 про захист здоров'я і безпеку працівників від ризиків, пов'язаних з хімічними речовинами на роботі (чотирнадцята окрема Директива у значенні статті 16(1) Директиви № 89/391/ЄЕС);

Директива № 2003/10/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 6.02.2003 про мінімальні вимоги щодо здоров'я і безпеки працівників, що піддаються небезпеці впливу фізичних факторів (шум) (сімнадцята окрема Директива у значенні статті 16(1) Директиви № 89/391/ЄЕС);

Семінарське заняття 4

Тема № 12. Правове регулювання трудових спорів за законодавством України та країн ЄС.

У процесі трудової діяльності між суб'єктами трудових відносин існують розбіжності, які можуть перерости у спори. Вони виникають як на стадії появи трудових правовідносин, так і в процесі їх існування, та найчастіше – при припиненні трудового договору.

У науковій літературі трудові спори розглядаються як розбіжності між працівником та роботодавцем.

Таким чином, розглядаючи дану тему, увагу необхідно зосередити на понятті, класифікації трудових спорів, причинах їх виникнення. Окремо вивчити порядок розгляду індивідуальних і колективних трудових спорів.

Також, необхідно уявити досудовий, судовий порядок розгляду індивідуальних трудових спорів та порядок вирішення колективних трудових спорів у законодавстві України та країн ЄС.

Перелік питань, які виносяться на обговорення:

1. Поняття, класифікація трудових спорів та причини їх виникнення.
2. Досудовий порядок вирішення індивідуального трудового спору за законодавством України та країн ЄС.
3. Судовий порядок вирішення індивідуального трудового спору за законодавством України та країн ЄС.
4. Поновлення на роботі та оплата за вимушений прогул.
5. Порядок вирішення колективних трудових спорів за законодавством України та країн ЄС.

Термінологічне завдання: Засвоїти такі поняття: КТС, позасудовий порядок розгляду трудового спору, судовий порядок розгляду трудового спору, трудові спори, індивідуальні спори, колективні спори, конфлікт, колективний трудовий спір (конфлікт), примирна комісія, судовий арбітраж, Національна служба посередництва і примирення, страйк.

Практичні завдання:

1. Схематизуйте органи, що розглядають індивідуальні та колективні трудові спори, конфлікти за законодавством України та країн ЄС .

2. Письмово складіть заяву до КТС про розгляд трудового спору.

3. Розгляньте такі задачі:

Задача №1. Начальник цеху Коваль звернувся з заявою в КТС з проханням виплатити йому премію, якої його позбавили в зв'язку з наявністю в цеху за квартал значної кількості дисциплінарних стягнень. Комісія відмовила Ковалю в прийнятті заяви.

Чи правомірні дії КТС?

Задача №2. Байрамов, викладач технікуму, був звільнений з роботи за власним бажанням. Через два тижні після звільнення він звернувся до суду з позовом про поновлення на роботі, вказуючи в позовній заяві, що подача ним заяви про звільнення за власним бажанням була вимушеною, це він зробив під тиском директора технікуму.

Як повинен поступити суддя в даному випадку?

Задача №3. Згідно рішення суду токарь Михайлюк був поновлений на попередній роботі. Однак адміністрація не виконувала два місяці рішення суду, мотивуючи це тим, що на його місце вже прийнятий інший працівник. Михайлюк звернувся повторно до суду.

Які дії суду в даній ситуації?

Задача №4. Котенко С.К. 15 листопада звернулася до КТС із заявою про неправомірну затримку адміністрацією оплати лікарняного листка. В КТС заява Котенко С.К. була розглянута 6 грудня, на засіданні КТС із 12 її членів були присутні тільки 6. У цьому складі КТС прийняла рішення про задоволення заяви Котенко С.К. Дайте юридичну оцінку діяльності КТС, посилаючись на закон.

Література:

Бару М. Чи потребують судового захисту трудові спори до виникнення трудових правовідносин? *Право України*. 1996. №5. С.61-65.

Боева О.С. Трудові права та їх захист – складова інституту прав людини. *Судова апеляція*. 2016. №3 (44). С.77-83.

Гаврилюк Р. Правова природа медіації як вислід буттєвих властивостей людини. *Право України*. 2018. №3. С. 128-143.

Гарашенко Л.П. Способи міжнародно-правового захисту трудових прав працівників. *Юридичний вісник*. 2015. №4(37). С. 94-98.

Гулько Б. Про практику застосування Верховним Судом інституту малозначних справ на стадії касаційного перегляду. *Право України*. 2018. №10. С.102-113.

Дараганова Н.В. Класифікація трудових спорів як необхідна умова визначення порядку та механізму їх вирішення. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. №8. С. 41-47.

Давиденко Г.І. Розгляд судами спорів, пов'язаних з укладенням, зміною і припиненням трудового договору. *Вісник Верховного Суду України*. 1997. №3. С.35-36.

Іваненко О.А. Медіація в трудових спорах. EXPERIMENTAL AND THEORETICAL RESEARCH IN MODERN SCIENCE. 2020. №2 (35). С. 330-339.
<file:///C:/Users/Admin/Downloads/5844-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-10916-1-10-20201120.pdf>

Іншин М.І. Захист трудових прав працівників в сучасних умовах. *Сучасні виклики українського права у контексті європейської інтеграції*. 2016. Бюлетень №1(1) квітень. С.71-74.

Константінова Н. Заходи захисту трудових прав працівників і роботодавців. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 12. С. 62-64.

Косак С. Особливості участі третіх осіб у трудових справах. *Право України*. 1997. №11. С.56-58.

Кохан Н.В. Поняття та сутність оскарження у трудовому праві. *Юридична Україна*. 2007. №9. С. 58-62.

Лаврінчук І.П. Забезпечення трудових прав за Європейськими стандартами. *Юридична наука*. 2011.№1. С.113-118.

Лазор В. Поняття трудових спорів, конфліктів та їх позовний і непозовний характер. *Право України*. 2002 № 7. С.90-95.

Лазор В. Судове вирішення індивідуальних трудових спорів: шляхи вдосконалення. *Право України*. 2003 № 7. С.53-55.

Лазор В. Регулювання строків позовної давності при вирішенні індивідуальних трудових спорів. *Право України*. 2003 № 8. С.78-80.

Лазор В.В. Проблеми правового регулювання трудових спорів і конфліктів за умов формування ринкових відносин в Україні: автореф. на здоб. наук. ступ. д.ю.н.: спец. 12.00.05. Київ, 2005. 21 с.

Маркіна Т. Щодо способів захисту прав за законодавством України про працю. *Право України*. 2002 № 2. С.53-57.

Маркіна Т. Проблеми захисту трудових прав працівників. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. № 9. С. 21-25.

Постригань Т.Л. Позовна давність за трудовим правом. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. №10. С. 55-60.

Постригань Т.Л. Способи захисту трудових прав громадян у суді. *Юридична Україна*. 2011. №11. С. 38-42.

Стадник М. Правове регулювання розв'язання страйків. *Право України*. 1992. №7. С.30-32.

Стасів О. Право на страйк як гарантія захисту трудових та соціальних інтересів найманих працівників. *Юридична Україна*. 2010. №8. С. 73-78.

Сокол М. Незаконний страйк: порівняльна характеристика Українського та Європейського законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 3. С. 124-127.

Швець Н. Відмінності страйків від інших актів протесту. *Право України*. 2007 № 8. С.57-61.

Швець Н. М. Право на страйк та умови його реалізації. Монографія. 2010.

Швець Н.М. Право на страйк та механізм його реалізації: автореф. на здоб. наук. ступ. к.ю.н.: спец. 12.00.05. Харків, 2008. 21 с.

Швець Н.М.. Поняття та форми трудових конфліктів. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 6. С. 40-43.

Швец Н.М. Порядок проведення страйку і спірні питання. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. № 5. С. 96-99.

Хотинська О. Дисциплінарна відповідальність та незалежність судді: у пошуках балансу. *Право України*. 2018. №3. С. 110-122.
https://pravoua.com.ua/store/pravoukr/pravo_2018_3/pravo_2018_3_s7/

Хорват И. Новый закон о забастовках в Венгрии. *Государство и право*. 2010. №2. С.5-10.

Фелесенко Л. Європейський досвід функціонування спеціалізованих судових органів. *Актуальні проблеми держави та права*. Збірник наукових праць. Одеська нац. академія. Одеса: Юридична літ-ра. 2016. Вип. 55. С. 11–21.

Нормативно-правові акти:

Конституція України від 28.06.1996р.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

Кодекс Законів про Працю України від 10.12.1971р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

Науково-практичний коментар до законодавства України про працю. В.Г. Ротань, І.В. Зуб. <https://legalexpert.in.ua/komkodeks/kzot.html>

Цивільно-процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України від 3.03.1998 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80>

Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР.
<https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>

Про посилення судового захисту прав та свобод людини і громадянина : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.1997р. №7.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-97>

Про утворення Національної служби посередництва і примирення : Указ Президента України від 17.11.1998 № 1258/98. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1258/98>

Положення про примирну комісію: Наказ Національної служби посередництва і примирення від 18.11.2008 N 130. <https://ips.ligazakon.net/document/MUS9403>

Положення про трудовий арбутраж : Наказ Національної служби посередництва і примирення від 18 листопада 2008 року N 135.
http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/MUS9569.html

Положення про посередника: Наказ Національної служби посередництва і примирення від 18 листопада 2008 року N 133. <https://ips.ligazakon.net/document/MUS9521>

Про практику застосування Конституції України при здійсненні правосуддя : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996р. №9.
<https://ips.ligazakon.net/document/view/VS96005>

Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 29.12.1992р. №14. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-92>

Про практику розгляду судами трудових спорів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6.11.1992р. №9. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-92>

Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995р. №4.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95>

Про практику застосування судами законодавства про оплату праці : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.12.1999р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-99>